

## **МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД**

**за 2023 г.**

*за реализацията на План за действие на община „Тунджа“ в изпълнение на Областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация в област Ямбол за периода 2021-2030*

### **I. ВЪВЕДЕНИЕ**

Настоящият Мониторингов доклад за 2023 г. е изготвен от Звено за мониторинг и оценка на плана, определено със Заповед на Кмета на Община „Тунджа“.

Планът за действие на Община „Тунджа“ е съобразен с национални стратегически документи и разработен като отворен документ, който може да се актуализира, допълва и изменя на база регламентирани периодични анализи, какъвто е и настоящият Мониторингов доклад. В него, както и в Плана за действие като документ, терминът „роми“ се използва като общ термин, който включва групи от хора, които имат повече или по-малко сходни, но не едни и същи културни и социални характеристики. Самоопределянето им също може да бъде различно. Приложен е целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход, който не изключва оказването на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи.

### **II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА**

Административно-териториалната структура на общината включва 44 населени места от селски тип.

В официалния сайт на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ са публикувани таблици на адресно регистрираните по постоянен и по настоящ адрес лица, с актуални данни към 15.12.2023 г. От тях е видно, че по постоянен адрес са регистрирани общо 20 181 лица, от които 16 809 са с настоящ адрес в населеното място, 341 с настоящ адрес в населено място от общината и 3031 с настоящ адрес извън общината.

Адресно регистрираните по настоящ адрес са общо 23 851, от които с постоянен адрес в населеното място 16 809, постоянен адрес в населено място от общината 341 и 6701 са с постоянен адрес извън общината. /изт. <https://www.grao.bg/tables.html>

## БРОЙ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПО ЕТНИЧЕСКИ ГРУПИ

По данни на НСИ, след преброяването на населението през 2021 г., населението на Община „Тунджа“ по етническа принадлежност към 07.09.2021 година е както следва:

	(брой)							
	2021							
	Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана <sup>1</sup>
JAM25 Тунджа	21167	18025	61	1675	222	27	110	1047

### /изт. НСИ - население по етническа принадлежност, статистически райони, области и общини към 07.09.2021 г./

Според публикуваните окончателни данни за етнокултурни характеристики на населението в област Ямбол към 7 септември 2021 година делът на населението на 65 и повече навършени години от българската етническа общност е най-висок - 29.3%, при 19.4% и 4.4% съответно за турската и ромската етническа група. Сред трите основни етнически общности в област Ямбол най-висок е делът на младото население (0 - 14 навършени години) при ромите - 32.6%, следван от делът на младите при турската етническа група (15.9%) и най-нисък е този дял при българската общност - 10.4%.

При населението от турската етническа група с високо образование са 28.7% (4.7% с висше и 24.0% със средно), а при ромския етнос относителният дял на този показател е 11.6%, съответно 0.3% с висше и 11.3% със завършено средно образование. В област Ямбол 18.7% от самоопределилите се към ромската етническа група на възраст 9 и повече навършени години са неграмотни. Този дял е 10.6% и 1.3% съответно за самоопределилите се към турската и българската етническа група. /изт. ТСБ-ЮГОИЗТОК Отдел „Статистически изследвания - Ямбол“/

Въпросите, свързани с етнокултурните характеристики са доброволни. Всяко лице има правото само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава, независимо как го определя останалата част от населението.

Община „Тунджа“ има добри практики и опит в изпълнение на политики, насочени към граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение. С помощта на Местната активна група и на местната общност през годините са идентифицирани различни проблеми в сферата на образованието, здравеопазването, заетост и безработица, инфраструктура, жилищни условия, ранни бракове, засягащи хората от уязвимите групи.

За успешното реализиране на Плана за действие на Община „Тунджа“ е необходимо да продължи този пълноценен диалог между местните общности и местната власт, формулирането и реализирането на конкретни дейности, отговарящи на потребностите на жители на общината от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение.

## **1. ПРИОРИТЕТ „ОБРАЗОВАНИЕ“**

През 2023 г. общинската образователна мрежа продължи да функционира като устойчива система, която включва 5 детски градини с групи към тях в други 12 населени места на територията на община „Тунджа“, 2 начални, 6 основни, едно обединено и едно средно училища, Център за подкрепа за личностно развитие „Тунджа“, с. Кабиле. Реализирани са мерки и дейности за подобряване на условията за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми.

В общинските детски градини е въведена и се провежда задължителна предучилищна подготовка и за децата, навършили 4-годишна възраст. В тази връзка и с цел гарантиране на здравословни и качествени условия за обучение на децата от различните етноси, вкл. от ромския етнос, в общинската система на предучилищно образование през 2023 г. са извършени дейности и инвестиции в сградния фонд и материалната база на общинските детски градини, включително и строителство на нова сграда.

На първи юни 2023 г., Община „Тунджа“ откри новата сграда на целодневна детска група в с. Роза към детска градина „Звездица“, с. Скалица. Тя е изградена и напълно оборудвана по съвременните стандарти и изисквания. В нея са

инвестирани над 543 000 лв. общински средства за проектиране, строителство и оборудване.

На 14 септември 2023 г. е открита и обновената сграда на целодневна детска група „Люляче“, с. Крумово към Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево, в която се обучават 24 деца, вкл. и от етническите малцинства. Основният ремонт на сградата е на стойност 178 014 лв., финансиран по Програмата за развитие на селските райони по процедура на МИГ-Тунджа, мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ и с общински средства за компенсиране на инфлацията. Допълнително е осигурено ново оборудване и обзавеждане на помещенията в сградата.

В края на 2023 г. е одобрено проектно предложение с наименование „Основен ремонт за въвеждане на енергийно-ефективни мерки на сградата на детска градина „Дечка Сюлемезова“, находяща се в УПИ II, кв.24 по ПУП на с. Веселиново, Община „Тунджа“ по Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-7.020, Енергийна ефективност, „Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност“ по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.

През учебната 2023/2024 година равният достъп до ранна детска грижа и качествено предучилищно образование е гарантиран чрез 3 яслени групи към общински детски градини, 26 целодневни групи в общинските детски градини и две полудневни подготвителни групи към общинските училища - в Начално училище „Васил Левски“, с. Завой и в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново.

Мрежата от общински училища осигурява достъп до начално, основно и средно професионално образование.

През 2023 г. завърши поредният шести випуск дванадесетокласници по специалността „Лозаровинарство“ в Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица.

През учебната 2023/2024 година в Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, успешно е реализиран прием на ученици в една професионална паралелка

в 8 клас със срок на обучение 3 години - специалност „Производство на хляб и хлебни изделия“.

С Постановление на Министерският съвет № 34 от 8 март 2023 г. специалността „Производство на хляб и хлебни изделия“ е включена в актуализиран Списък на защитените от държавата специалности от професии за учебната 2023/2024 година и на актуализиран Списък със специалности от професии, по които е налице очакван недостиг от специалисти на пазара на труда за учебната 2023/2024 година.

В сътрудничество с екипите на общинските училища, се насърчава ученето и реинтегрирането в образователната система и на лица, навършили 16 години и възрастни без начално и основно образование от уязвими групи, вкл. и роми, чрез самостоятелна форма на обучение.

През учебната 2023/2024 година самостоятелна форма на обучение е организирана за общо 158 лица, навършили 16 години в три общински училища – ОУ „Христо Ботев“, с. Ботево, ОУ „Христо Ботев“, с. Кукорево и Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево

Функционирането на средищни и защитени детски градини и училища в общинската образователна инфраструктура е ключово от гледна точка на социалната интеграция и приобщаващото образование на децата и учениците с ромска идентичност, които живеят в малките населени места на територията на общината.

С Решение на Министерският съвет № 850 от 30 ноември 2023 г. в Списъка на средищните детски градини и училища в Република България са включени следните детски градини и училища:

- ✓ Детска градина „Дечка Сюлемезова“, с. Веселиново и целодневна група „Иглика“, с. Чарган - част от Детска градина „Дечка Сюлемезова“, с. Веселиново;
- ✓ Целодневна детска група „Здравец“, с. Победа - част от Детска градина „Щурче“, с. Кукорево, община „Тунджа“;
- ✓ Детска градина „Звездица“, с. Скалица, община „Тунджа“;
- ✓ Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево и целодневна детска група „Звънче“, с. Маломир - част от Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево;
- ✓ Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Бояджик;
- ✓ Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Веселиново;
- ✓ Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, с. Дражево;
- ✓ Основно училище „Христо Ботев“, с. Кукорево;

- ✓ Основно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза;
- ✓ Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица;
- ✓ Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево.

Съгласно Решение № 994 от 9 декември 2022 г. за приемане на Списък със защитените детски градини и защитените училища в Република България, със статут на защитени образователни институции са Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик, Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица, Детска градина „Звездица“, с. Скалица, и целодневни детски групи в с. Бояджик - част от Детска градина „Звездица“, с. Скалица, Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево.

С Решение на МС № 469 от 7 юли 2023 г. Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица, община „Тунджа“, е включено в Списъка на иновативните училища в Република България за учебната 2023/2024 година.

Общината и общинските образователни институции в сътрудничество реализират интегрирани мерки за превенция на риска от отпадане от образователната система.

За всички деца и ученици, пътуващи до детските градини и училища на територията на община „Тунджа“, е организиран и продължава да се предоставя сигурен и безплатен транспорт.

Осъществява се обучение в допълнителни модули по български език за деца, чийто майчин език е различен от българския, с цел преодоляване на съществуващи и последващи обучителни затруднения, породени от невладеене на българския език.

По проект BG05M2OP001-5.001-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ с конкретен бенефициент Министерство на образованието и науката са сформирани общо 40 групи, като в тях са обхванати общо 228 деца в предучилищна възраст, вкл. и с ромски етнически произход.

През 2023 г. общинските училища участват по Проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ с конкретен бенефициент Министерство на образованието и науката.

Основната цел на проекта е да не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи, да се осигурят условия за ефективност на образованието, да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние.

Специфичните цели са:

- Подобряване на условията и осигуряване на равен достъп за обучение от разстояние в електронна среда;

- Създаване на условия за усъвършенстване на цифровите умения на преподавателите за по-ефективна работа във виртуална среда и насърчаване използването на иновативни методи на преподаване и учене;

- Насърчаване на мотивацията на родителите за по-активно включване в образователния процес от разстояние в електронна среда с цел подпомагане на учениците в семейната среда.

Дейност 2 - Обучение на ученици, включително от уязвими групи за придобиване на умения за обучение от разстояние в електронна среда.

Дейност 4 - Обучение на родители, включително от уязвими групи за придобиване на умения за обучение от разстояние в електронна среда.

По проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ за периода м. септември - м. ноември 2023 г. в детските градини на територията на община „Тунджа“, са сформирани общо 14 групи, като в тях са обхванати общо 78 деца в предучилищна възраст, вкл. и с ромски етнически произход.

През 2023 г. приключи проект „Желани пространства“ - Комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“, за периода на неговото реализиране /от 2016 г. до 2023 г./ ,в изпълнение на Дейност 7 „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване училищната готовност на децата за равен старт в училище“ е повишена училищна готовност на общо 210 деца в риск, подлежащи на записване в първи клас.

Устойчива е политиката за образователна интеграция и подкрепа чрез целодневна организация на учебния ден за учениците от I до VII клас в общинските училища. Осигурени са условия и ресурси за целодневна организация на образователния процес, като делът на учениците, обхванати в групите е 89 на сто. Продължава добрата практика за предоставяне на безплатни закуски и обедно хранене за всички ученици, включени в целодневна организация на обучението. Осигурено е съфинансиране от общинския бюджет за предоставяне на топъл обяд на общо 94 ученици от Начално училище „Васил Левски“, с. Завой и от Начално училище „Св. Климент Охридски“, с. Крумово по проект, който Община „Тунджа“ реализира в партньорство с Областния съвет на Български червен кръст повече от десет години.

В рамките на целодневната организация се осигурява подкрепа на личностно развитие на всяко дете в съответствие с неговите потребности и чрез занимания по интереси, в които участват деца от различни етноси, вкл. и роми.

Устойчиво се прилага моделът на общностна работа, посредничество и подкрепа на децата и учениците в образователна и социална среда чрез длъжностите „образователен медиатор“ и „социален работник“, с цел подобряване комуникацията между общинската администрация, образователните институции и родителска общност за превенция на отпадането на децата и учениците от общинската образователна система.

Работата на образователните сътрудници е ключова и с особен положителен принос за изграждане на училищните общности. Образователните медиатори и социалните работници оказват съдействие на педагогическите специалисти за поддържане на ангажираността и мотивацията за учебен труд на учениците от уязвими групи, съдействат за обмен на информация между учители и ученици, и родители, работят със семейството и мотивират ученици да участват отговорно и продължат обучението си.

Образователните медиатори сътрудничат на екипите за обхват при обходи на адреси в изпълнение на дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Съдействат за провеждане на дейности за интегриране и социално включване на деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми. Насърчават участието на родителите в живота на образователните институции.

През 2023 г. в общинските училища работят общо 11 образователни медиатори и четирима социални работници, за които е осигурено финансиране по проекти, по Национална програма „Подкрепа на образователните медиатори и социални работници“ на Министерство на образованието и науката или от бюджета на образователните институции.

Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства се реализира и чрез прилагане на мерки за осигуряване на психологическа и логопедична подкрепа.

Подобряват се условията за развитие на заложбите на децата и младежите чрез дейности по интереси, за гражданско образование и за развитие на социални умения.



В Общинския център за изкуство и извънкласна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, са сформирани 11 групи по интереси в областта на изобразителното и приложното изкуство, като в тях са обхванати 126 деца и ученици.

Реализирани са извънкласни дейности и занимания по интереси в изпълнение на утвърдена Годишна програма на Общински център за изкуство и извънкласна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, община „Тунджа“ и на Единен календар на община „Тунджа“ за проявите в областта на културата, образованието и спорта през 2023 година.

На 24 февруари 2023 г. в с. Кабиле се проведе Детски фолклорен празник „Деца играят на кукери“. Проявата се организира в рамките на НАЦИОНАЛЕН КУКЕРСКИ ПРАЗНИК „КУКЕРИАДА – ТУНДЖА, ДОЛИНАТА НА КУКЕРИТЕ“ и предостави възможност за изява на детското творчество чрез пресъздаване на кукерските игри и обичаите, свързани със Сирни заговезни. Децата и учениците от общината представиха традиционните български маскарадни заговезнишки игри. Показаха интерес и родолюбиво отношение към богатството и мъдростта на българските народни обичаи и стремеж към съхраняване на живите традиции на българите. Участваха над 110 деца и ученици от различни етноси.

През 2023 година със съдействието на Сдружението на директорите на общинските училища се проведе традиционният „Бал на седмокласниците и отличниците“.

Екипът на ОЦИИД „Тунджа“, с. Кабиле организира дейности в рамките на Международния младежки фестивал „Тунджа - творчество и иновации“, който се проведе на 16.09.2023 г. в с. Безмер.

В навечерието на Коледа, Община „Тунджа“ организира общински детски празник „Коледни звезди над Тунджа“ с участие на деца от различни етноси от общинските детски градини и от полудневните подготвителни групи в общинските училища в селата Завой и Веселиново.

Община „Тунджа“ за поредна година организира и проведе програма за летни интерактивни занимания за групи от ученици от I до VII клас от училищата на територията на община „Тунджа“. Заниманията са групови с продължителност 5 дни (от понеделник до петък) и се проведоха в Посетителския център на община „Тунджа“ в периода от 01 юли 2023 г. до 01 септември 2023 г.

Целта на безплатните интерактивни занимания е да се осигури възможност за отдых на тунджанските ученици от различни етноси, за социализация и общуване

между учениците от различни етноси и педагогическите специалисти, образователни медиатори, социални работници извън училищната среда.

В програмата се включиха общо 9 общински училища, като участваха около 100 ученици от различни етноси, които с подкрепа на педагозите, медицински специалисти, образователни медиатори и социални работници подобриха уменията си да организират своето ежедневие, участваха в занимания по интереси, спортни дейности, дискусии, пленери, еко-походи.

Отново в Посетителски център на Община „Тунджа“ в лесопарк „Бакаджик“, в периода 07-09.09.2023 г., се проведе ученически лагер със 17 деца от училищата на Община „Тунджа“ - „Щастливо детство за всяко дете“, като част от изпълнението на проект „РЕ-АКЦИЯ чрез информация срещу домашното насилие и насилието по полов признак“. Проектът се реализира с финансовата подкрепа на Норвежки финансов механизъм 2014-2021, Програма „Правосъдие“, Малка грантова схема. Бенефициент по проекта е Сдружение „Евроклуб Жена“, а Община „Тунджа“ и Ямболска търговско-промишлена палата са партньори по проекта.

Домашното и училищното насилие са проблеми, пред които децата са изложени всеки ден. Този лагер предостави безопасно пространство, в което децата да говорят открито за тяхното преживяване, да научат как да се предпазват и как да се противопоставят на насилието, под ръководството на психолог, аниматор и трима учители.

НУ „Васил Левски“, с. Завой участва в програма „ЕКОУЧИЛИЩА“, която е международна програма на Фондацията за Екологично Образование /FEE/, имаща за цел да даде възможност на учениците да реализират промяната, от която се нуждае нашият устойчив свят, като ги ангажира в забавно учене чрез действие. На национално ниво тя се ръководи от Българско движение „Син флаг“.

Програма „Екоучилища“ се състои от три структурни елемента – методология от седем стъпки, теми на програма „Екоучилища“ и оценка за наградата Зелен флаг.

Като програма на Фондацията за Екологично Образование, „Екоучилища“ има за цел да повиши осведомеността на учениците по въпросите на устойчивото развитие чрез обучение в класната стая, както и чрез училищни и извънучилищни дейности.

Програмата подобри социализацията, приобщаването и личностното развитие на общо 76 деца и ученици от НУ „Васил Левски“, с. Завой и допринесе за: Ефикасно управление на училищните ресурси: вода, енергия и отпадъци;

Оптимизиране и естетизиране на училищната среда като елемент на околната среда - пестене на енергия, вода, рециклиране, намаляване на отпадъците, зелени площи; Опазване и подобряване на околната среда в района и региона; Интегриране на екологичното образование и възпитание в учебните програми на всички културно-образователни области съобразно Стратегия и Програма за опазване на училищната и околната среда; Повишаване информираността на училищната и местната общност за екологичните проблеми и опазване на околната среда чрез информационно-пропагандни кампании; Природозащитни дейности и изяви на регионално и национално ниво, еко-творчество; Работа по международни, национални и общински екологични проекти и програми; Стабилизиране и разширяване на взаимодействието между училището и обществени институции и организации, местни власти, НПО и НСО, бизнес-среди, родители, съграждани, други учебни заведения.

През 2023 година по кампания „Чиста околна среда - 2023“, конкурсна процедура „Обичам природата - и аз участвам“ на ПУДООС е реализиран проект „Изграждане на природата - наш дом“ от Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново за подобряване на образователната среда на открито на стойност 7 500 лв.

Експерти от общинска администрация участват и съдействат на образователните институции при подготовката и изпълнението на образователни проекти с външно финансиране.

От началото на месец септември 2023 г. Община „Тунджа“ в партньорство с Детска градина „Изворче“, с. Кабиле, община „Тунджа“ изпълнява дейности по проект „Порастваме, играем и творим заедно“ - интерактивни модели на взаимодействие с родителите от етническите малцинства и приобщаване към ценностите на предучилищното образование“. Проектът е на стойност 27 200 лв. и се финансира от Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства по приоритет 4 на Конкурсна процедура 33.22-2023.

Проведени са 13 интерактивни срещи с над 70 родители или значими възрастни на деца от различни етноси. По проекта предстоят да се реализират съвместни дейности за деца и родители от различните етноси - летни игротеки, театрални работилници, посещение на театрално представление, спектакъл на толерантността. По проекта ще бъдат наети на граждански договор и 4 образователни медиатори, които ще работят на терен сред местните общности и ще подкрепят образователната интеграция на децата от различните етноси.

По приоритет 1 на същата процедура е осигурено финансиране в размер на 29 090 лв. и по проект „Звездички мечтаят да могат и знаят“, който се изпълнява от Детска градина „Звездица“, с. Скалица.

Училищата работиха по много от националните програми на МОН за 2023 г. като чрез тях осигуряват допълнителни дейности и финансиране.

Мерките по приоритет „Образование“ се реализират в ситуация, която поставя сериозни предизвикателства с оглед постигане на качество на образованието. Делът на ромските ученици, които посещават общинските училища се увеличава и се регистрира процес на т.нар. вторична сегрегация на образователните институции.

През 2023 г. са подпомогнати 312 деца, ученици, студенти и младежи от община „Тунджа“ с общо 41 460 лв. по Правилата за условията и редът за отпускане на стипендии и еднократно финансово стимулиране на деца, ученици, студенти и младежи от община „Тунджа“, с отличен успех, високи постижения в областта на изкуствата и спорта, с трайни увреждания, с инцидентно възникнали сериозни здравословни проблеми или в неравностойно социално положение. Със сумата от общо 40 000 лв. е подпомогнато лечението на 2 деца. Чрез финансовите стимули общината реализира грижа, приобщава уязвимите и в неравностойно социално положение, мотивира учениците за постоянство и усърдие в учебната работа, насърчава и подкрепя дарованията в изкуството, спорта.

## 2. ПРИОРИТЕТ „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

### НАСЕЛЕНИЕ ПО САМООЦЕНКА НА ЗДРАВЕТО, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ 07.09.2021 ГОДИНА /изт. НСИ/

	2021								
	брой								
	Общо	Много добро	Добро	Задоволително	Лошо	Много лошо	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказано
Тунджа	21167	4643	8372	4796	1227	270	210	322	1327

На територията на Община „Тунджа“, която е сред най-големите по площ административни единици в страната, няма разкрити МБАЛ. Функционират два филиала на Центъра за спешна медицинска помощ - Ямбол, в селата Тенево и Скалица.

Регионалната здравна инспекция изпраща на общината информация за регистрирани, пререгистрирани или заличени лечебни заведения.

Информацията в Регистрите, публикувани в официалния сайт на РЗИ-Ямбол /актуална към подготовянето на Мониторингов доклад за 2023 г./, сочи следното:

- Амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ - 10, които обслужват 35 населени места;
- Амбулатории за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ - 1, в с. Кабиле;
- Амбулатории за групово практика за първична помощ по дентална медицина - 1, обслужваща 5 населени места;
- Амбулатории за индивидуална практика за първична помощ по дентална медицина - 5, обслужващи 5 населени места.

В училищата и детските градини на територията на общината са оборудвани здравни кабинети и спешни шкафове. През 2023 г. община „Тунджа“ се включи в концепция „Интегрирана здравна грижа за деца в Югоизточен регион“, като се предвижда да бъдат ремонтирани здравните кабинети и да бъде подменено оборудването с ново и по-модерно такова, както и да бъде създаден Център за профилактика и здравни консултации.

Посредници в достъпа до здравни услуги на хора от ромската общност и други уязвими групи, както и в комуникацията им с различни институции, са здравните медиатори. За община „Тунджа“ са утвърдени 8 бройки за длъжността „здравен медиатор“. Част от дейностите им за повишаване на здравната култура и подобряване на здравния статус на уязвими групи /в т.ч. роми/ от населението на община „Тунджа“ обхващат съдействие на общопрактикуващите лекари при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании, профилактични прегледи, консултиране при подготовката на документи за представяне пред ТЕЛК и др. Самостоятелно или съвместно с различни институции и/или НПО здравните медиатори разпространяват здравно-информационни материали, организират беседи свързани със семейното планиране, за ползата от ваксинопрофилактиката и други. Освен дейности, свързани със здравеопазването, те извършват и дейности

по решаване на комплексни казуси, обвързани със социален, трудов или друг аспект.

През 2023 година здравните медиатори са имали 262 нови индивидуални казуса и 206 нови индивидуални клиенти. Те са оказали съдействие на ОПЛ при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании на 278 деца и 35 възрастни, както и съдействие на ОПЛ при провеждане на профилактични прегледи на 100 деца и 35 възрастни. Съдействие на лекари по дентална медицина - 1 /осъществяване на дентални профилактични и/или лечебни дейности/ и 1 /изпълнение на профилактични програми в областта на денталната медицина/. По отношение подпомагане достъпа до медицинска помощ, освен патронаж в общността /884/, съпровождане до здравни институции /142/, попълване на документи /136/, следване на процедури /24/, са извършени 2218 консултации.

Здравните медиатори са насърчили и подпомогнали възстановяването на здравно-осигурителните права на 22 лица.

В дейностите по промоция на здравето са проведени 3 кампании по семейно планиране, сексуално и репродуктивно здраве.

Раздадени са 2652 броя здравно-информационни материали, 2500 хигиенни препарати.

В дейностите по решаване на комплексни казуси са извършени 828 консултации. На лицата е оказано съдействие за попълване на документи/189 бр./, съпровождане до институции и др.

През периода, предмет на Мониторинговия доклад, здравните медиатори продължават да работят и съвместно с Фондация „Болни от астма“. Изследвани за туберкулоза са общо 65 души в селата Кукорево, Крумово, Веселиново и Завой.

На 17 и 18 август 2023 г., здравен медиатор от Община „Тунджа“ взе участие в Обучение на здравните медиатори в подкрепа на кърменето, което се проведе в гр. Сливен. Целта на обучението бе придобиване на нови специфични знания, с които здравните медиатори да подкрепят жените в грижата за децата през първата година след раждането. То е част от усилията на Националната мрежа на здравните медиатори да подкрепя повишаване на професионалната квалификация на здравните медиатори, осигурявайки допълнителни обучения, осъществени от водещи медицински специалисти.

В периода 30 ноември - 2 декември 2023 г., здравните медиатори участваха в XV Национална обучителна среща на Национална мрежа на здравните медиатори под надслов „Инициатива за здраве и ваксинапрофилактика“. Основна цел на

срещата бе повишаване на техните квалификации и умения, чрез продължаващо обучение с фокус върху ваксинопрофилактиката и повишаването на имунизационния обхват с ваксини от задължителния и препоръчителен имунизационен календар.

През 2023 г. Община „Тунджа“ се включи в национално значима кампания в областта на здравеопазването с подкрепата на информационната кампания за повишаване разпознаваемостта на симптомите на инсулта. Асоциацията за инсулт и афазия стартира националната си кампания „Всяка минута е ценна! Научи симптомите на инсулта“, като инициативата е по повод 29 октомври, Световния ден за борба с инсулта.

През изминалата година е постигната устойчивост на мрежата от социални услуги. Гарантиран е и достъпът до услуги, свързани с предоставяне на готова храна за жителите на общината. В полза на местната общност са утвърдени и продължават дейността си държавно делегираните услуги: Дневен център за пълнолетни лица с увреждания, с. Веселиново; Дневен център за стари хора, с. Генерал Инзово; Дневен център за стари хора, с. Скалица; Център за социална рехабилитация и интеграция, с. Калчево. Поддържа се и се развива дейността на Дом стари хора „Христо Ботев“, с. Болярско. Лицензиран частен доставчик на социални услуги предоставя резидентна грижа за хора в надтрудоспособна възраст, в т.ч. и с деменция и други хронични страдания в селата Болярско и Миладиновци.

В делегирана държавна дейност „Асистентска подкрепа“, при утвърден капацитет на услугата 92 потребители, като за 2023 г. са сключени 29 потребителски договори. Използващи услугата към 31.12.2023 г. са 95 потребители с 46 социални асистенти.

През 2023 г. в Механизма „Лична помощ“, от Закона за личната помощ, са включени 99 потребители, които са в неспособност да се самообслужват и имат ТЕЛК с чужда помощ. Потребителите имат издадени Направления с определен брой часове на месец, от Дирекция „Социално подпомагане“ - гр. Ямбол. Назначени са 108 лични асистенти, които се грижат за техните потребности от личен, домашен и социален характер. На 9 потребители са назначени по двама асистенти, които си делят общия брой часове на месец.

Обхванати са потребители от 31 населени места от община „Тунджа“. Това са селата: Безмер, Ботево, Бояджик, Веселиново, Генерал Инзово, Дражево, Завой, Златари, Кабиле, Калчево, Козарево, Коневец, Крумово, Кукорево, Меден

кладенец, Маломир, Могила, Овчи кладенец, Окоп, Победа, Роза, Симеоново, Скалица, Сламино, Стара река, Тенево, Ханово, Хаджидимитрово, Чарган, Челник.

Общината продължава и изпълнението на проекти, предоставящи мобилни здравно-социални услуги.

В изпълнение е проект „Грижа в дома в Община Тунджа“, по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, чиято основна цел е фокусирана върху създаването на интегрирана здравно-социална услуга в общността, която да доведе до подобряване качеството на живот и възможностите за социално включване на хората с увреждания и възрастните хора в невъзможност от самообслужване чрез осигуряване на мрежа от услуги в домашна среда и изграждане на релевантен капацитет за предоставянето ѝ. Услугите се предоставят в две основни направления - социални услуги, предоставени от социални работници и домашни помощници и здравни услуги, предоставени от специалисти по здравни нужди, като един потребител според ситуацията може да ползва само социална и/или здравна услуга. Социалната услуга се изразява основно в почасова грижа от преминали сертификационен курс на обучени домашни помощници. Тяхната помощ в дома на потребителите се изразява в помощ в почистването, пазаруване на храна и лекарства, помощ в приготвянето на храната и други ежедневни нужди според конкретните потребности на потребителя. Здравните грижи се предоставят от медицински сестри и рехабилитатори, като се проследяват първоначалното състояние на потребителите, извършва се мониторинг на кръвно налягане и пулс, здравно наблюдение и консултации, изготвят се и се следват рехабилитационни програми. Психологическата подкрепа се осъществява от психолог. След стартиране на проекта, от януари 2023 г. са сключени 158 договора с потребители. Към 31.10.2023 г. броя на сключените договори е 297, от които активни потребители са 250, а броят на домашните помощници е 70, работят 2 медицински сестри, които обслужват общо - 112 потребители и двама рехабилитатори, които обслужват общо 37 потребители.

През 2023 г. приключи проект „Желани пространства“ - Комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“ по схема „Услуги за ранно детско развитие“ по ОП „РЧР“ 2014-2020, стартирал септември 2016 г. на стойност 588 567 лв., с планирана продължителност на дейностите 28 месеца, като след неколккратно анексиране на договора проектното финансиране възлезе на над милион и осемстотин хиляди лева. Неговата основна цел бе превенция на социалното изключване, намаляване



на бедността сред децата и други лица в риск, чрез интегрирани инвестиции в ранното детско развитие и социално включване в населените места на община „Тунджа“, като по проекта се предоставиха комплексни здравни, социални и образователни услуги. При целева стойност 650 /брой деца, получили подкрепа чрез услугите/, достигнатата стойност е 1 330. Част от неговите дейности бяха: „Подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето чрез подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията“; „Ранна интервенция на уврежданията“; „Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания“; „Индивидуална и групов работна, психологическо консултиране и подкрепа на бъдещи родители и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения. Семейно консултиране“; „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване училищната готовност на децата за равен старт в училище“. В дейност „Подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето чрез подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията“ са проведени 2552 прегледа и диагностика на зъбния статус на деца; проведени са 2766 консултации на родители за поддържане на добра устна хигиена на децата им; проведени са 4218 прегледа и диагностика на психомоторното развитие на деца на възраст от 0 - 7 год. възраст; проведени са 5496 консултации на родители за здравословното състояние на децата им.

В началото на октомври 2023 г. стартира проект „Бъдеще за всяко дете от община „Тунджа“, по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027. Предвидените дейности по проекта са:

- „Предоставяне на услуги за ранно детско развитие“ - целта на дейността е изграждане на специални умения, знания и компетенции на родителите и други лица, полагащи грижи за отглеждане на деца с увреждания, превенция на социалното изключване и подобряване на качеството им на живот; подобряване развитието на детето и неговото благосъстояние
- „Предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги в общността за деца и младежи до завършване на средното образование, но не повече от 20 годишна възраст“;
- „Програми за превенция в най-уязвимите и най-маргинализирани групи според спецификите и потребностите на общността“;
- „Провеждане на обучения, вкл. и супервизия на служителите на доставчиците на социални услуги“.

### 3. ПРИОРИТЕТ „ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ“

В общината са налични 8 броя общински жилища в селата Тенево и Скалица. Налични са и апартаменти в два жилищни блока в село Маломир, прехвърлени безвъзмездно от МО на община „Тунджа“, но те се нуждаят от рехабилитация, поради което са с неоползотворен потенциал.

В населените места Ботево, Бояджик, Веселиново, Дражево, Завой, Кукорево, Крумово, Могила, Робово и Хаджидимитрово има обособени квартали с компактна ромска общност. Кварталите и жилищните сгради в тях са снабдени с електричество и вода, но нямат изградена канализация и нямат асфалтиран път. До този момент няма принудително съборени жилища.

За село Завой е изработен, одобрен и влязъл в сила подробен устройствен план - план за регулация и застрояване за поземлен имот с идентификатор 30096.500.1 /ПИ 031058 по КВС/ по КККР на с. Завой, с площ 10,750 дка. Променено е предназначението на земеделска земя за жилищно строителство. Обособени са 24 бр. урегулирани поземлени имоти, от които 21 са общинска собственост, като през 2023 г. са подадени заявления за закупуване с една реализирана продажба.

През 2023 година е извършен основен ремонт на детската градина в село Крумово. Извършено е асфалтиране на ул. „Добри Чинтулов“, с. Веселиново, ул. „Черно море“ и ул. „Хаджи Димитър“, с. Завой. Извършено е чакълиране на ул. „Васил Левски“ и ул. „Елена Янкова“, с. Могила.

### 4. ПРИОРИТЕТ „ЗАЕТОСТ“

По Национална програма „Активиране на неактивни лица“ е назначен младежки медиатор, който работи активно за идентифициране на младежи, които не работят, не учат и не са регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“. Регистрираните в Дирекция „Бюро по труда“ младежи от общината към 31.12.2023 г. са 141.

През 2023 година, Община „Тунджа“ кандидатства и е одобрена като бенефициент по Проект „Нова възможност за младежка заетост“, схема „Младежка заетост“, Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“ на Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г. В процедурата са включени 35 младежи на възраст от 18 г. до 29 г. Работните места са разпределени в селата: Безмер, Ботево, Бояджик, Веселиново,

Дряново, Завой, Калчево, Робово, Симеоново, Сламино, Челник, Крумово, Скалица, Хаджидимитрово и седем лица в общинска администрация. На работниците са назначени 21 наставника, които ги обучават за съответната длъжност и следят за изпълнение на задълженията им. Лицата са назначени на длъжност „Работник поддръжка“, „Младши специалист“, „Младши експерт“, „Технически сътрудник“, „Строителен техник проектно-технически отдел“ и „Помощник кухня (без домашен)“. Стартирането на Проект „Нова възможност за младежка заетост“ е през месец февруари и март 2023 година, като лицата са разделени на три договора с продължителност до 9 месеца, наетите работят на 8-часов работен ден.

През 2023 г. по НП „Заетост и обучение на хора с увреждания“ на длъжност „главен специалист“ работи 1 лице на 8 часов работен ден в Дирекция „СПОС“. По „Програма за заетост и обучение на продължително безработни лица“ в Община „Тунджа“ бяха наети 10 лица в следните населени места: с. Стара река, с. Тенево, с. Ботево, с. Гълъбинци, с. Веселиново и с. Миладиновци лицата работиха на 4-часов работен ден за период от два месеца на длъжност „работник сезонен“.

През 2023 година, в съответствие с прилагането на чл.12 от Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане и договор между Община Тунджа, Дирекция „Социално подпомагане“ - Ямбол и Инспекция по труда - Ямбол, е изготвена Общинска програма, чрез която средномесечно 21 лица - обект на месечно социално подпомагане са ангажирани за извършване на обществено полезни дейности в населените места на общината.

## **5. ПРИОРИТЕТ „ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ“**

През 2023 г. МКБППМН Тунджа е образувала 20 възпитателни дела. Вписаните преписки в Описната книга на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при община „Тунджа“, са получени от:

- Районна прокуратура град Ямбол - 15;
- Районна прокуратура град Бургас - 1;
- Районна прокуратура град Ямбол - 1;
- Районна прокуратура град Ямбол - 1;
- Районна прокуратура Хасково, Териториално отделение град Ивайловград - 1 ;

- АУАН - Районно управление „Тунджа“ - 1.

При налагане на възпитателни мерки по Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, съставът, разглеждащ делото, се ръководи от тежестта на извършената проява, инцидентна ли е или лицето има и други регистрирани прояви, както и от причините и условията, довели до извършването ѝ.

Най-често извършваните противообществени прояви са кражба на вещи и унищожаване на чуждо имущество.

През 2023 г. към комисията работиха 2 обществени възпитатели, упражняващи надзор над 4 лица с рецидив в проявите.

➤ Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при община „Тунджа“ участва в заключителното мероприятие - дейност по Национална програма „Работа на полицията в училище“ под надслов „Ваканция, здравей! Да играем безопасно!“

Община „Тунджа“ бе представена от два отбора от по 4 участника от ОУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза и СУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица.

МКБППМН осигури подаръци за участниците от двете училища - раници с надпис „Ваканция, здравей! Да играем безопасно!“.

➤ По повод първия учебен ден на всички първокласници бяха раздадени комплект ученически пособия и книжки.

През 2023 г. стартира проект „РЕ-АКЦИЯ чрез информация срещу домашното насилие и насилието по полов признак“, който се изпълнява с финансовата подкрепа на Малка грантова схема по Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021, с бенефициент Сдружение с нестопанска цел „Евроклуб Жена“ и партньори Ямболска търговско-промишлена палата и Община „Тунджа“.

Целта на проекта е да осигури подходи в работата с уязвими групи, деца и жени от ромски общности, чрез включването им в информационни и консултантски процеси и повишавайки капацитета на професионалисти за използване подходящи подходи, за превенция на насилието при работата им с уязвими групи, да повиши общественото съзнание за проблемите на ромските жени и дискриминация, с която се сблъскват.

## 6. ПРИОРИТЕТ „КУЛТУРА И МЕДИИ“

На територията на община „Тунджа“ развиват дейност 40 читалища, които с функциониращите към тях библиотеки, информационни центрове, самодейни колективи, играят важна роля в живота на местните общности. Съгласно Закона за народните читалища в тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание. Сред заложените цели в Програмата за развитие на читалищната дейност в община „Тунджа“ е и засилване на социалната значимост на народните читалища, работата им в полза на общностите в малките населени места /в т.ч. групи в уязвимо положение/.

Пазители на традиции и ценности, народните читалища и през изминалата година продължиха да организират прояви от местен характер. Те участваха активно и в реализацията на мероприятия от Културния календар на общината за 2023 година, заедно с училища, детски градини, социални услуги, пенсионерски клубове.

Културният календар на община „Тунджа“ съдържа палитра от прояви, удовлетворяващи културните потребности на нейните жители. Събитията на нейна територия, както и изявите на самодейните колективи извън пределите ѝ се отразяваха на официалния сайт, на официалната фейсбук страница и в медиите.

На територията на общината развива дейност единственият в областта професионален Фолклорен ансамбъл „Тунджа“. През 2023 г. са изнесени концерти за празници на селата в общината и по повод Деня на общината. Ансамбълът е провел и образователни концерти във всички училища на територията на общината.

През 2023 г. Центърът за подкрепа за личностно развитие - Общински център за извънкласни и извънучилищни дейности „Тунджа“ продължи предоставянето на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“, развивайки тяхната познавателната, естетическа и физическа култура, творческото им мислене и способности, умения, навици и интереси.